

Východní Evropou obchází strašidlo, kterému na Západě říkají „disidentství“. Toto strašidlo nespadlo z nebe. Je přirozeným projevem a nevyhnutelným důsledkem současné historické fáze systému, jímž obchází. Zrodila ho totiž situace, kdy tento systém už dávno neměl a v blízkých duševních a fyzických podmínkách nebyl založen na čisté a vnitřní morální zvěsti, vylučující jakýkoli nekontrolovatelný projev, kdy je ale na druhé straně už do té míry politicky saturovaný, že téměř ztělesňuje nekonečnou sílu, kterou může v případě potřeby přeměnit v brutální strukturu. Když se tedy v tomto systému objeví jakýkoli prvok, který by mohl být vnímán jako výzva, takový prvok je okamžitě potlačen. Vlastně je však taková situace, jakou známe, jenom jakýmsi „disidentstvím“, které je vlastně jenom jakýmsi „disidentstvím“, které je vlastně jenom jakýmsi „disidentstvím“.

TSUNAMI 06

zpravodaj festivalu ...příští vlna/next wave... pro dny 30. 9-1. 10. 2017



Sára Arnstein v inscenaci KEEP CALM (Ufftenživot, premiéra 28. září 2017)

Pár slovy

Skoro čtrnáct dní už pro tebe, diváku, připravují společně s kolegy zpravodaj Tsunami a už mi to pomalu končí. Obden řešit, jestli mám všechny texty, jestli autoři píší, jestli umělci odpoví na otázky, jestli budu mít dost fotek, jestli ty fotky budou kvalitní, jestli to grafik všechno stihne ve vymezeném čase vysadit a jestli to v tiskárně stihnou vytisknout, než začne další představení, na němž už balík Tsunami musí být připraven. Aby sis ho mohl, diváku,

vzít a počíst si. A tak se mi přihodila taková věc. Ještě vládla paní tma, když mě probudilo volání přírody. Možná se mi něco zdálo a možná to byl sen natolik inspirativní, že by jistě jeho realizace od základů proměnila vnímání kultury nejen u nás, ale dozajista i ve světě. Jenže ty nejlepší nápady vždycky mizí s cinknutím o porcelán. Vracím se do pokoje a беру navykle do rukou počítač, abych cvakáním a jeho svatozáří nerušil svou ženu dosud spící. Tu se však probere a řkouc: „Co děláš? Dyť je pět ráno.“ zase usíná. Vskutku ani Tsunami nemusí být tak

Dominik Melichar

Je mi k smrti smutno

Rozhovor s Vojtou Hrabákem

S Vojtou jsme se sešli přesně týden před premiérou nový site-specific inscenace z repertoáru jeho domovský scény Divadlo X10 Člověku nad tím rozum i čurák zůstává stát v kavárně Montmartre. Vojta si dal pivo, já grog. Magor by z nás měl radost. A tak jsme si o něm začali povídat. O něm, o undergroundu, o tom, co to všechno dělá z dvacetiletou duší mladýho umělce. A protože jsme se bavili o Magorovi, mluvili jsme, jak nám zobák narost. A tak to zůstalo i v přepisu.



Foto: archiv Divadlo X10

Kdo vlastně inscenaci inicioval? Jakou roli jsi při vzniku hrál ty?
S Lenkou Havlíkovou jsme už dřív něco takovýho chtěli udělat. V jednu chvíli už to vypadalo, že by se to mohlo podařit, pak zase že ne. No a pak přišla Lenka Dombrovská a nabídla nám, ať něco uděláme na festival Next Wave. A tak jsme se do toho konečně pustili. Já dosadil lidi, a když jsme se bavili, kdo by to mohl režírovat, domluvili jsme se na Jiřím Pokorným a ten souhlasil, za což jsme byli moc rádi.

Co znamená „dosadil lidi“?

Třeba to, že tam nakonec vystupuje Jana Hauskrechtová, což není herečka, ale scénografka. To byl vlastně takovej intuitivní nápad, protože oba dva máme hrozně rádi českou underground, Filipa Topola, Magora... tak jsem si říkal, že by jí to určitě mohlo hrozně moc jít. A zatím to vypadá dobře. Byla to taková intuice, která doufám byla správná. A pak tam ještě vystupuje Petr Uhlík, můj kamarád ze školy, je o rok níž, studuje herectví a hraje suprově na housle. Takže ten tam zastává hudební složku a do toho říká i nějaký básně.

Ten provokativní název je jeden z veršů ze sbírky Magorův ranní zpěv; máme tedy čekat zdramatizování sbírky, popř. vůbec autorova básnického typu?

Když jsme se domluvili s Jiřím Pokorným, že to s námi bude dělat, tak mi zadal takovej úkol. Měl jsem vybrat deset básní a přepsat je na psacím stroji, abych si vyzkoušel, jak to mohlo bejt náročný vydávat a přepisovat básně a rozesílat je po Československu. Pokorný si myslel, že když jsem mladej člověk, vyberu si určitě ty revoltující básně. Jenže tohle já už měl více méně za sebou, krušnější období jsem si už tak nějak prožil, a v tom výběru jsem tak zaobíral trošku něčím jiným. Nakonec jsem mu poslal lyrický básně o smrti a o lásce a on byl hrozně zklamanej, protože čekal nějaký čuráky a píči. Tak mi zavolał a řekl mi, že je velmi zklamanej a že

brzy hotové. Než ale do mozku zmateného jak včela na nádraží informace o čase dojde a spojí se s myšlenkou na práci v absurdní vianovský koktejl, chvíli to trvá, a tak jen stojím s počítadlem v ruce uprostřed temného pokoje a vůbec nic nechápu. Nakonec jsem to vzdal a šel si lehnout, ale pocit viny, že na Tsunami nedělám, se mě držel docela dlouho. Nakonec jsem z toho usnul. I takhle jsou, milý diváku, pro svou věc odhodlaní lidé, kteří pro tebe festival připravují.

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

Dominik Melichar

jak to má starší generace, ale já jako mladej člověk to vidím na svých kamarádech, kteří v Český republice nejsou spokojení, a tak radši utečou hledat štěstí někam jinam a přitom to nenajdou, protože to je všude stejný a lidi jsou furt zklamaný. Myslím, že to je podobný tomu předrevolučnímu undergroundu. Magorovi kamarádi taky utíkali do zahraničí za lepším životem. Mně se líbí, že tu zůstal a formoval celou tu undergroundovou kulturu. Plastikům třeba nosil obrovský bichle a říkal jim „tohle si musíte přečíst, protože jste blbí a nic neumíte“. Přijde mi sympaticky neutíkat z problému, ale snažit se ho nějak řešit... a nějak to přežít.

Co láká dvacetiletýho člověka na underground?

Mě na tom zajímají dvě věci. Jednak to, jak všichni odsud odjíždějí. A druhá věc je, že underground se formuje, i když už tu v zásadě není žádná cenzura. Ta je dneska už trochu jiná, asi tu do určitý míry pořád je, ale její dopady asi nejsou tak drsný jako před tím.

Asi tě už nezavřou za to, že něco někde řekneš. Aspoň v menší míře...

I tak ten underground tady vzniká, podívej se třeba na festival Next Wave. Tam si pohodlný lidi nezajdou sednout na divadlo.

Takže máš pocit, že underground pořád funguje.

Myslím, že jo, a je jenom otázka času, kdy to vygraduje. Protože se zase ženeme do nějakýho maléru. Je to tady pořád napjatější a napjatější.

Myslíš, že dneska ještě může existovat něco podobnýho, jako bylo třeba setkávání u Němců v jejich bytě v Ječný?

Já to třeba vidím v divadle, kde se pohybuju. Na těch alternativních scénách se lidi opravdu potkávaj a bavěj se, jsou to kamarádi. Nechci říct, že by to byl už nějakej boj, to asi ještě ne, ale něco vzniká. Něco, co podle mě má smysl a může mít jednou velkej smysl. Aspoň v to teda doufám.

Jirous někde řekl, že underground přežije všechno, cynickou společnost, komunismus, kapitalismus... daří se mu to podle tebe?

To já právě nevím. Komunismus byl hrozně lehce uchopitelněj. Bylo jasný, proto čemu bojovat. Dneska je to ale všechno tak rozplízlý. Je to taková svoboda v nesvobodným světě.

Inscenace je tedy zaměřená čistě na život a tvorbu Ivana Martina Jirouse, anebo je to víc obecný a promítají se tam osudy i jinejch lidí té doby?

Je to čistě jen o Jirousovi. Máme tam nějaký písničky od Plastiků, ale beze slov,

jen melodii. Jiný texty než Jirousovy tam nejsou. Hezký ale je, že se to dá rozdělit i do ženský sféry, protože psal básně i z ženský perspektivy. Vybrali jsme skvělou báseň asi na pět stránek, kterou bude říkat Jana – Lauerova cihelna. Je o tom, jak je tři roky zavřenej ve vězení a ta žena komentuje to, jak ze zdi opadává omítka, a čeká až on zazvoní na zvonek. Líbí se mi, jak se vcíťoval i do žen. Zároveň jsem ale slyšel, že svoji první dceru, Františku, prej v životě nepohladil. Asi to všechno dával jen do básní a lidský chování měl dost uzavřený...

Čím tě vlastně Jirous fascinuje? Proč zrovna on a ne třeba Bondy?

Vlastně nevím, asi je mi něčím bližší. Pamatuju si, že mě k němu dovedla moje maminka. Byla to asi ona, kdo mi první tuhle poezii ukázal. Ne že by mi ji četla, to ne. Ale řekla mi o tom a já už si to sám nějak dohledal. Je mi blížkej revoltou, tím, jak se staví do role macha a někdy to může vypadat i dost stupidně, ale když se do toho člověk víc ponoří, zjistí, že je to děsná sranda.

Jak je to s postavama? Ty hraješ Jirouse? A co ti ostatní?

Ne, nehraju Jirouse. Ve scénáři to máme pojmenovaný našima jménama, tady to říká Jana, tady to říká Petr, tohle říká Vojta, a je to v podstatě rozložený do takovejch tří energií. Jana je ženskost, já magoriánství a Petr je něco mezi. Něčím, co mezi námi přelítává, nabourává to a dává to dohromady

Co to je to „něco mezi“?

Jak máme ty dvě konkrétní energie – ženskost a magoriánství –, tak Petr je něco, co nás dva nabourává, nasírá anebo naopak stmeluje. Jako takovej duch. Prochází pokojema, hraje na housle, občas něco vyprovokuje, občas něco uklidní. To, co dělá Petr, vlastně nedokážu moc pojmenovat. Je to dost neuchopitelný. Je to až něco nadpřirozenýho. Takovej skřítek... to si holt asi musíte počkat.

Nemá to nějakou spojitost s Jirousovou vírou, jeho religiozitou? Říkáš, že Petr je něco jako duch, co duch svatý? Jste tři, jako v trojjedinosti boží...

Mohlo by se to tak chápat. Když jsme s tím začínali, uvažovali jsme nad andělama. Chtěli jsme počítat, kolikrát se v těch básních objeví slovo anděl. Nakonec jsme se sice posunuli někam jinam, ale ten anděl tam nakonec je v tom, co představuje Jana. Je to trochu i nadpřirozená bytost. Ženská energie je tam důležitá. Třeba do jeho obrovských expresivních výbojů najednou Jana řekne: „Ale di... di ke zpovědi.“ Ta ženskost jsou všechny Magorovy ženy, který ho trošku držely na zemi, pomáhaly mu přežít.

Jak moc je inscenace ovlivněna specifickým prostorem DriveHousu? Lze ji přenést ať už do X10, anebo do DUP39?
Máme to pojmenovaný jako site-specific a chceme to hrát převážně v DriveHousu. Zkoušet jsme ale začínali ve strašnickým divadle v kavárně. Tam jsme to začali nějak formovat a pak jsme přišli do DriveHousu a vybírali jsme si patro. Nejdřív jsme byli v kavárně, pak v tom komiksovým pokoji i na půdě, ale nakonec jsme vybrali komiksovej pokoj, protože kavárna na nás byla moc uhlazená. Ale jak jsme si řekli, že to uděláme tady, najednou se nám to celý rozsypalo. Protože to, co jsme do té doby měli hotový, v tom prostoru vypadalo úplně jinak. Museli jsme se tak vrátit úplně na začátek. Teď třeba přemějšlíme o tom, že budeme mít porty. Že se to, co budeme říkat, bude rozlíhat po všech místnostech. Hrajeme fakt všude, na chodbě, v koupelně, na baru. Uvažujeme nad tím, že budeme vůbec všichni tři takový duchové procházející místnostma. Že z toho uděláme squatt, kde ty postavy budou bydlet.

Abyste se tam cítili jako doma.

Toho jsme přesně docílili jednou zkouškou, kdy jsme si říkali, že v tom musíme ještě něco zlomit. Šli jsme proto s Petrem před zkouškou do Teska, nikomu jsme to neřekli, koupili jsme deset Plzní, sedli jsme si do DriveHousu a začali jsme zkoušet. A u toho jsme vypili deset lahviček. To byla veselá zkouška. Hlavně to byla ale změna, kterou jsme trochu potřebovali, nakoplo nás to vejš.

Co na to režisér?

Zábavný právě bylo, že když jsme zkoušeli a já řval z okna první větu, která v tom zazní: „Je mi k smrti smutno!“, lidi zvenku na to reagovali. Odpovídali třeba „tak si dej jointal“, „tak si dej panáka“, ale jak jsme to zkoušeli pořád takhle dokola, tak na nás někdo nakonec zavolał policajty. Takže jsem zase v jednu chvíli vykounul z okna, že začnu křičet „je mi k smrti smutno“ a tam byli policajti v černejch uniformách. A Jiří Pokorný řekl: „Vojto, tak už toho necháme.“

Ptal se Dominik Melichar



V DriveHousu žil i Masaryk



Foto: archiv DriveHouse

Pátek a sobota. Téměř poslední dva dny festivalu ...příští vlna/next wave... budou patřit dalšímu novému prostoru. Pětipatrový dům v samém centru Prahy nese název DriveHouse a vznikl jako zázemí pro pořad na TV Óčko. Poslali jsme jeho provozovatelům několik otázek, aby vám prostor představili, a tady to máte:

Můžete stručně přiblížit, jak se z televizního pořadu Drive na TV Óčko stane pětipatrový dům DriveHouse?

Už od počátku, co točíme, hledáme místo, které nám poslouží jako klubovna a místo kde se setkávat a pořad i točit. Před tím jsme neměli stálé místo na natáčení, přesouvali jsme se ze Strahova po Buben. Teď máme DriveHouse, který dává prostor všem, nejen nám, ale všem kreativním duším. Takže jsme spojili příjemné s užitečným.

Jak se stane, že se v samém centru Prahy naskytne pro kulturní účely jeden celý dům?

Jak jinak než zázrakem a hromadou štěstí. V domě jsme měli nějakou dobu pronajaté jen první patro, kde jsme měli produkci a malou střížnu. Pak jsme minulý rok točili film v patře nad kancelářemi a po tom, co se z domu odstěhovali poslední nájemníci, jsme se zeptali majitelů, zda bychom si nemohli „dopronajmout“ i zbytek domu. A ono to vyšlo!

Žije v domě kromě vašeho klubu ještě někdo jiný? Co sousedé? Jaké jsou vztahy?

Bydlí tu na stálo náš technik Pavel, protože je z daleka a občas přijde do sklepa na návštěvu i pan Myšák :D Do postranní uličky Vinohrad jsme vetkli přátelský prostor. Jak říká Matěj, šéfík DriveHousu: „Vedle největší pražské tepny

jsme vytvořili prostor, kde ne jeden soused našel svůj druhý domov.“ Rád k nám chodí i majitel protější restaurace U Bílé krávy, takže sousedské vztahy máme, zatím, jen dobré. Odhlučnili jsme nově i hudební patro, takže nikoho nerušíme.

Dá se zajít do DriveHousu jen tak na drink, nebo je otevřen jen s programem?

Nyní máme otevřeno jen na události. Přes den se tu pracuje a jednou za čas (což je naštěstí čím dál častěji) si dáme za odměnu nějakou příjemnou akci, kam si pozveme své přátele a vymyslíme další projekty, které bychom tu mohli uskutečnit. A protože se naši kamarádi skládají z lidí ze všech možných koutů jak světa, tak profese, tak se škála žánru akcí rozšiřuje od workshopů přes divadlo po firemní akce.

Kde se lze dočíst, co všechno chystáte?

Chystáme se během několika málo dnů spustit nový skvělý jedinečný obšírný web, kde se lidi vše dočtou a sami si budou moci dělat na akce rezervace: www.drivefactory.cz

Jednotlivá patra jsou zaměřena k různým využitím a stejně tak i stylizovaná. S kým jste spolupracovali na vizuální úpravě interiéru? Měli jste už představu na začátku, nebo se rodila až s architekty/tem?

Spolupracovali jsme s naší hlavní oporou, architektem Štěpánem Kuklíkem z designového studia Artcore, společnými silami jsme se snažili zachovat atmosféru doby, kdy žil tatíček Masaryk, protože tu i tento velikán jistou dobu bydlel! Chtěli jsme vtisknout do domu i něco nového tak, aby každé patro bylo jiné, ale stejné tak, aby se každý cítil dobře.

Můžete přiblížit, k čemu jsou tedy jednotlivá patra určena?

Každé patro má svého ducha. Začneme ve sklepe. Sklep jsme zrekonstruovali a připravili ho tak, aby fungoval jako showroomový prostor, pro případný pop-up store, ale samozřejmě se toho dá vymyslet mnohem víc... naše produkční Kristýna by tam nejraději měla zverimex :D Cestou ze sklepa jsou dveře na naši novou zahrádku, která už je krásně zarostlá, takže sedět tam je jako sedět v zelené oáze! O patro výš je naše produkce, sklad a střížna. Dál se dostanete do našeho takzvaného divadelního obýváku, kde nyní plánujeme rozjet divadelní workshopy, a již nyní funguje prostor jako místo pro divadelní zkoušky, přednášky, semináře, ale i schůzky u kávička. Další patro nazýváme Hudebním patrem Black&White, kde na vás dýchnou punkové devadesátky. Hudební patro je to proto, neboť tam budou workshopy zase hudební – chtěli bychom lidi, které zajímá hudba, naučit jak celý ten hudební svět funguje. Od producerské práce po finální koncertní výstup. A samozřejmě se u nás i samotné koncerty odehrávají. Třešničkou na dortu je naše půda, kde je výtvarný ateliér a kino. Nyní u nás funguje náš rezidentní pop-artový speedpainter Josef Rataj, který mimo to, že si tam dělá svou práci, sám vede workshopy malby. A po večerech si promítáme filmy, zrovna nedávno u nás měli promítání kluci ze ,zam6, kteří tu měli premiéru svého bikového videa, který natočili v Ázerbájdžánu!

Jak vidíte budoucnost DriveHousu?

Budoucnost DriveHousu je v rukou nás všech. Zatím jsme z toho nadšení jak my, tak naši hosté, ale chce to ohromnou dávku trpělivosti, inspirace a především energie, abychom neusnuli na vavřínech, nenechali se uchlácholit tím, jak nás všichni chválí (za co jsme samozřejmě hrozně rádi), ale musíme furt makat a být lepší a lepší, aby to bylo celé úplně nejlepší :D

Kristýna Anna Rüster & DriveHouse parta



Foto: archiv DriveHouse

Marné hledání Šumavy



Foto: Kamil Košun

Festival ...příští vlna/next wave... divákům ve Venuši ve Švehlovce nabídl premiéru nového autorského projektu Chemického divadla s podmanivým názvem Šumava láska. Ústřední tvůrci souboru, dramaturg a režisér Vojtěch Bárta a scénografka Jana Hauskrechtová, se tentokrát vydali po stopách umělce Josefa Váchala.

Tento český malíř, grafik a spisovatel je známý především jako autor Krvavého románu, ale napsal (a svými dřevoryty rovněž sám ilustroval) také knihu Šumava umírající a romantická. Především tímto dílem se tvůrci inspirovali při vytváření scénáře; odtud název inscenace. V Pošumaví se narodila Váchalova první žena Marie a malíř se sem rád vracel po její smrti i se svou družkou Annou Mackovou. Nehraje se však Váchalova autobiografie. Tvůrci sice zpodobňují významné události z umělcova života, ale s časovou chronologií si hlavu nelámou, což je občas velmi matoucí.

Zdá se, že spíše než umělcova osobnost je inspirovala nálada jeho díla; ponurá, mystická a stravující. A taková umí být i Šumava, jak dokládají úryvky z Váchalovy knihy, přednášené buďto naživo, nebo z reproduktoru v podobě retro rozhlasového vysílání. Inscenace však svému názvu nedostojí: Šumava v ní ve finále hraje spíše druhé housle. Scénografii sice vévodí dva věšáky s paroží a jehličnatý strom, jakožto jasné odkazy k horskému prostředí, a Váchal při tvorbě nadto zasype jeviště pilinami, ale to k evokaci jedinečné nálady Šumavy nestačí. Název tak bohužel probouzí spíše falešná očekávání: kdyby se inscenace jmenovala jinak, divák snad ani nepostřehne, že se Šumavě tvůrci snažili přisoudit tak významnou roli.

Největším problémem inscenace je, že divákovi nabízí jen velice málo záchytných bodů: ani s postavami se nejde moc ztotož-

nit, protože jsou načrtnuty jen v hrubých obrysech; působí anonymně, neurčitě. Místo Váchala by Jakub Folvarčný mohl hrát jakéhokoliv jiného komplikovaného umělce, ačkoliv jeho nasazení je obdivuhodné. Dana Marková hraje obě Váchalovy osudové ženy, ovšem Marie a Anna v jejím podání splývají v jednu a je takřka nemožné je odlišit. Inscenace tudíž bohužel ustne v těžko stravitelné abstraktní rovině. Jako by v rozporu s intencí tvůrců nešlo ani tak o Váchala nebo Šumavu: z projektu nejvíce vyvstává téma umělcova izolovaného boje s vlastními démony. Folvarčného často velice naturalistický portrét Váchala odkazuje k archetypu podivínského, nepochopeného individua, které podvědomě ničí sama sebe i své okolí.

Při sledování inscenace je nicméně znát, že tvůrčí tým se do díla českého výtvarníka a spisovatele ponořil s velkou vášní. Bárta vytvořil z Váchalových textů zajímavou mozaiku, ale nahuštěná, místy lopotná scénická akce v mnoha momentech poetickou prózu bohužel přehlušila. Oba

herci na emocích nešetří, naturalistické vypětí však vzhledem k abstraktnosti a stylizaci některých situací působí nepatřičně. Nejlépe fungují scény, v nichž tvůrci opouštějí abstraktní symbolické výšiny a obracejí se k důvěrně lidskému.

Například když si jakýsi právník přijde koupit do kanceláře Váchalův obraz, ale zdá se mu moc drahý. „Tohle je umění, nebo jako?“ ptá se nedůvěřivě a Váchala tím podráždí k nepřičetnosti. Šlo o jeden z mála výstupů, kdy se podařilo plně využít komiku. Škoda, že s ní tvůrci nepracovali více; bez ní působí inscenace poměrně těžkopádně. Opravdu dojemné jsou scény úmrtí malířovy ženy Marie a jeho věrného psa Tarzana. Tyto výstupy jsou ztvárněny velice stroze, hlavní sílu režisér propůjčuje Váchalovým slovům, nechá je svobodně znít a doplní je jedno- duchou symbolickou scénickou akcí: Marie Dany Markové drží dózu s vánočními světly (Marie zemřela na tuberkulózu zrovna na Štědrý den), obřadně kráčí k divákům, pak vykašlává krev a padá k zemi. Její truchlící muž ji zasypává pilinami, z kterých ještě před chvílí tvořil své vrcholné dílo.

Na samotném konci za zvuků podivné metalové písně, jejíž zařazení na závěr působí vyložené jako schválnost, konečně ožívá i scénografie Jany Hauskrechtové. Provazcovité neony na zemi se rozsvítí a diváci vidí, že během představení se tvůrcům podařilo vytvořit na podlaze sálu disharmonickou instalaci ze světel, dřeva, drátů a pilin, vlastně docela ve váchalovském duchu. I tak však po představení převáží spíše negativní a zmatené pocity; jako by inscenace nedokázala naplnit skutečně ambiciózní umělecký záměr svých tvůrců. Zdá se, že uvízla ve vzduchoprázdnu mezi Váchalovou autobiografií, ódou na Šumavu a traktátem o těžkostech tvorby.

Petra Zachatá



Foto: Aneta Vašatová

Sympaticky ironická generační výpověď



Foto: Kamil Košun

Den české státnosti diváky ...příští vlny/ next wave... zastihl v divadle Alfred ve dvoře na premiéře nového projektu nezávislého dua Ufftenživot tvořeného Sárou Arnstein a Jiřím Šimkem. Nedávni absolventi herectví na DAMU v KEEP CALM ukázali, že i generace českých mileniálů se umí zhodnotit s kritickým nadhledem. Alespoň na divadle. A publikum, většinou tvořené lidmi podobného věku, jejich generační výpověď velmi bavila.

Pod inscenací není podepsán žádný režisér, jedná se o ryze autorský projekt dvou mladých aktérů, posílený dramaturgickou spoluprací s Martou Ljubkovou. Oba herci na DAMU vystudovali Katedru alternativního a loutkového divadla, a možná i proto jejich inscenace neotřele kombinuje (zřejmě pevněji zafixovanou) stand-up komedii, tanec, loutky, ale například také rap. A o čem že se vlastně hraje? Tvůrci tematizují životní pocity své generace; inscenace vypráví o obtížném hledání místa ve světě, který mladým lidem nabízí nepřeberné možnosti. Jak Sára Arnstein posléze demonstruje měňavkovitým stylizovaným pobíháním prostorem, člověk, který se v sobě neumí vyznat, pak snadno promarní život bezcílným shromažďováním co nejvíce (nyní cituji, domyslete si přehnaně dokonalou anglickou výslovnost) „experiences“. Hlavně všechno vidět a všechno vyzkoušet!

Jenže to je přesně to, co jiní mileniálové nechťejí: utopit se v povrchnosti. Vzhůru za naplněným životem! Zajímají se o světové problémy, chtějí se vzdělávat a díky internetu mají rychlý přístup k informacím. Tento druhý pól ilustruje Jiří Šimek v roli mladého nesnesitelně sebevědomého intelektuála v hipsterských brýlích, který si vytyčil jasný životní cíl: oplodnit co nejvíce žen a spásit tak svět; zeměkoule se díky

jeho prudce inteligentnímu konání zaplní jeho mladšími kopiemi, které budou přece stejně geniální a dokonalí jako on... Pozor: matkou jeho dětí však nemůže být každá, musíte splňovat pečlivě vybraná kritéria. A proč že to všechno vymyslel? Protože už se nemůže dívat na to, jak homo sapiens sapiens ničí světovou faunu a flóru, a svět tak žene do záhuby.

Abychom to pochopili, nejdříve nám ve formě přednášky ilustruje komicky zkratkovité (a tudíž lehce překroucené) dějiny vývoje našeho druhu od Velkého třesku. Z opice vzešel člověk, aby se uživil, vypaloval lesy, protože potřeboval prostor na pole, a tak zeleň postupně eliminoval na minimum, takže si ji nyní musí vysazovat na střeších mrakodrapů, kvůli jejichž stavbě vykácel lesy... a tak dále a tak dále. Šimkovo ekologicky zabarvené líčení světových dějin je neskutečně humorné, jenže: neměli bychom si připustit, že něco pravdy na tom bude?

Petra Zachatá



Foto: Kamil Košun

V druhé půli inscenace pak slov ubývá a na řadu se dostává loutkové divadlo, stylizovaný pohyb a také rap. Inscenace nicméně postupně trochu ztrácí drive. Tvůrci znovu recyklují Šimkův monolog o vývoji světa, tentokrát nonverbálně pomocí loutek a stínohy. Ostentativní ilustrace již vyřčeného podbarvená sugestivními zvuky je místy humorná (křížením různých zvířecích druhů například nakonec vzniká dvouocasý lev z českého státního znaku), ale ke konci spíše nudí. Ani Šimkova dlouhá rapová píseň už nepřinese nic nového, spíše nešťastně uzemní svižné tempo kusu.

Oba aktéři v průběhu celého představení prokazují hereckou všestrannost; Sára Arnstein navíc disponuje velkým pohybovým nadáním. Každodenní gesta a pohyby dokáže nevidaně stylizovat či zveličit, čímž dosahuje komického účinku. Dvojice herců rovněž umí skvěle pracovat s publikem; dokážou ho získat na svou stranu, vytvořit atmosféru přátelského sdílení. Důmyslnou sebestylizací vytvářejí portrét excentrických mileniálů, kteří by rádi zanechali na světě svůj nezapomenutelný otisk. Jenže stát se hrdinou není tak jednoduché. Opravdu je jediné řešení přidat se k Armádě spásy? Vzдорovitě egoističtí, tak trochu blázniví hrdinové inscenace KEPP CALM posedlí touhou najít smysl života diváka chvíli štvou, vzápětí se v nich však poznává a sympatizuje s nimi. A podobné je to i s celou inscenací: někoho bude zaručeně rozčilovat, možná mu bude připadat povrchní a málo objevná. Ostatní snad ocení její jemnou ironii, neotřelou komiku a um obou herců. Ano, KEEP CALM je tak trochu mileniálsky zahleděna sama do sebe, ale přesto dokáže pobavit; někoho možná ještě navíc dokonce dokáže uštěpačně popíchnout.

Masakr Elsinor

Kniha jedů

úryvek ze scénáře

1) S. štěrchá sirkami, skáče k nebi, O. dělá s knihou ptáka, taky sem tam poskočí, S. vypadnou sirky a groteskně je začne honit. Přichází Rebe, je krásná, dělá ksichty a posléze taky svičku. Může říct: „Snili jsme o tom, že nám nějaký bůh líže ruce.“ O. vypadne kniha – mrtvý pták, sebere jej a jde za R.

2) Postupně přicházíme a osaháváme jí nohy následujícím způsobem: Ondřej – s knihou v ruce, stále čtoucí, na nohou spočine, použije je coby pultík na knihu. Žoánek – vyskakuje k nohám a snaží se je očichat, pak konstatuje: „To je komedie, vole,“ a jde si po svém. Míka – lechtá nohy, např. metličkami od bicích. Sodík – dává Rebe mezi prsty u nohy cigo, zapaluje si je a kouří přes roušku. Marhold – jako policajt na nohy křičí, bije je pendrekem jako na buzerplace, nakonec ji za nohy chytí, Rebe se mrská...

HUDBA

S. říká na mikrofon: Es un hombre. Va solo por el campo. Oye su corazón, cómo golpea, y, de pronto, el hombre se detiene y se pone a llorar sobre la tierra.

Juventud del dolor. Crece la savia verde y amarga de la primavera.

Hacia el ocaso va. Un pájaro triste canta entre las ramas negras.

Ya el hombre apenas llora. Se pregunta por el sabor a muerto de su lengua.

3) Rebeca z mrskání přejde do sólo pohybu na hudbu. Ukazuje různé podoby jedů ještě v zárodcích – záškuby, jen mírné obtíže, jinak jed ve své nevinnosti jako cukr před požitím cukrovkářem – ostatně chvílemi to může připomínat nevinnou hru, skončit to celé může rozkopnutím plechovky s barvou na Žoánkovo plátno.

S. si omotá šňůru mikrofonu a chodí na vodítku. R. jej přijde vyprostit, první interakce sestřičky a pacienta – obvaz?

4) Přichází Ondřej potřísněný barvou, stále si čte, zjistí, že je něčím potřísněný, snaží se toho zbavit – končí buď tím, že postupně odhodí pošpiněné hadry (přičemž nepřestává číst), nebo tím, že (s knihou v ruce) stojí čelem ke zdi, na které je malba, do níž zapadá jeho potřísnění. Rebeca jej očišťuje nasliněným kapesníčkem.

Jirous, Havlíková, Pokorný, Hauskrechtová, Hrabák:

Člověku nad tím rozum i čurák zůstává stát

úryvek scénáře

Vojta

xxx

Je mi k smrti smutno

Jana

xxx

Nastalo bílo
světlá tma
nejsvětlejší
tu kolem mne nastalo bílo

Vojta

Ládovi Kořenovi

Chtěl jsem pít

whisky
objednal jsem whisky
ten blbec
zvoral to jako dycky

Nalil nám fernet

Nezabil bys

ho hned?

Vojta

xxx

Držíš si drápama lahváč.
Co jseš zač?
Držíš si drápama lahváč
Opět kremelská apokalyptická bestie
vystrčila pazoury

Vojta

xxx

To bych se poblil sám nad sebou
jako duha
to bych blil v celém spektru duhy
to bych blil ve všech jejích sedmi barvách“
to bych se poblil sám nad sebou

kokrhání je slyšet jenom z dále
oslabené decibely
sám bych se poblil

ano

Jana

xxx

Ale di,
di, di,
ke zpovědi

(Prší.)

Na slovíčko s Janou Hauskrechtovou (scénografka a performerka)

Co právě čtete a proč?

Poslední dobou stihám číst akorát věci k práci, protože jsem většinu srpna a září v divadle nebo v prostředích s ním souvisejících. obchody, blešáky, lesy, výroba, hospoda... a do toho mě provází můj poklad dceruška, takže pak už je čas jen na mozartovský spánek. Ležím teď tedy v Magorovi...

Je nějaké literární dílo, které vás neustále provokuje k ztvárnění a je vaším snem si to splnit?

Toho je spousta... Čechovovy povídky, Pessoa, poezie všechna možná. Po nocích a letech si píšu monodrama, kterým bych chtěla propojit slovo, kresbu a prostor... to je můj sen.

Jaké je vaše slovo?

Přežít.

Program

sobota 30. 9. DriveHouse

17:00 Matija Solce, Karel Čapek: Život pod psa

Stařec hledá vzpomínky, ve kterých nalezne svou starou lásku – psa. Inscenace si pohrává se psí perspektivou prostoru, zvuků, lidí a společnosti. Miniaturka o životě štěněte, jak jej vidí Čapek, a také o psí perspektivě, jak ji rozumí Solce. Z psiho pohledu je život člověka tragédie, kterou může vyřešit jen jediný léčitel – Smrt.

18:00 Antonín Brinda: Bez komentáře

Performance vytvořená speciálně pro festival a prostor DriveHouse.

„Přijďte být zticha.“

Antonín Brinda je český performer a organizátor uměleckých akcí žijící v severní Evropě. Prostřednictvím různorodých uměleckých druhů (např. long durational performance, body art či urban art) se vyjadřuje k tématům, jako jsou urbanismus, turismus, ideologie či sexualita.

19:00 Jiřous, Havlíková, Pokorný, Hauskrechtová, Hrabák: Člověk nad tím rozum i čurák zůstává stát (premiéra)

Existuje ještě paralelní polis? Paralelní kultura? Proč se dnes dvacetiletý člověk vztahuje k undergroundu? Kolik toho má společného underground jako vědomé odmítnutí okolního „normálního“ světa, jako odchod z něj, jako vytváření společenství mimo něj s realitou dnešní nezávislé kultury?

V poezii Ivana Martina Jirouse se střetává provokace a záměrná primitivita s religiózní zkušeností, přetéká v permanentní rozhovor s Bohem, v reflexi mizérie, kterou zakouší zkoušená duše napříč dějinami.

Tvůrčí tým: Jiří Pokorný, Jana Hauskrechtová, Lenka Havlíková, hraje: Vojtěch Hrabák a možná někdo další.

20:30 Koncert Fekete Seretlek

Skupina využívá a míchá, zpracovává a proměňuje tradiční lidové motivy a písně z celého světa a přetváří je v nové, originální tvary a kompozice. Akordeon, violoncello, trumpet, kontrabas, housle, cajon a pět hlasů. Šest hudebníků a zároveň herců.

Obsazení: Matija Solce – akordeon, Pavol Smolárik – kontrabas, Jan Meduna – trubka, Anička Bubníková – violoncello, Jiří N. Jelínek – housle, Ivo Sedláček – cajon.

neděle 1. 10. Divadlo Komedie

19:00 HaDivadlo – Hermann Broch: Náměsíčníci

Legendární román evropského modernisty Hermanna Brocha tvoří ojediněle vyzývavý, uzavřený systém. Román jako touha po poznání života, jaký je. Radikální koncept umění jako pomoci, namísto umění jako pasivního konzumu krásy. Broch se pouští do rozpravy nad postromantickým zrodem kýče jako touhy po jednoznačnosti, kýče jako počátku zla. V radikální adaptaci Ivana Buraje před námi na scéně vyvstává náměsíčný bar U Brocha, kde je na vše už pozdě, a přitom stále není konec.

Režie a dramaturgie: Ivan Buraj, dramaturgie: Matěj Nytra, výprava: Jana Boháčková a Lenka Jabůrková, video: David Matuška, hrají: Zbyšek Humpolec, Jiří Svoboda, Jan Lepšík, Miroslav Kumhala, Lucie Andělová, Agáta Kryštůfková, Jiří Miroslav Valůšek, Marie Ludvíková, Cyril Drozda, Simona Peková, Tāňa Malíková a další.

ZA PODPORY



MINISTERSTVO
KULTURY



B | R | N | O



Radio Wave
Český rozhlas



divadlo.cz

Dramaturgie a koncepce: **Lenka Dombrovská** Produkce: **Oskar Hulec** PR a guestservis: **Tereza Hýsková**
Grafická podoba ročníku 2017: **Lukáš Horký** Tsunami: **Dominik Melichar** Fotografové: **Aneta Vašatová a Kamil Košun**

Festival pořádá z. s. Příští vlna za podpory Ministerstva kultury ČR, Hlavního města Prahy a města Brna.

www.nextwave.cz